

A close-up photograph of a woman's face, focusing on her nose and smiling mouth. She has a joyful expression, showing her teeth. The skin is natural and slightly textured. A white square is overlaid on the lower part of her face, containing the text 'FET - A CASTELLAR - DEL - VALLÈS' in a clean, white, sans-serif font.

FET - A
CASTELLAR -
DEL - V
ALLÈS

LA PARAULA

#01 - GENER 2023

*Me sobren paraules:
(agulla, fil de cosir, tisores, estufa).
[...]*

*Me falten paraules...
Es diccionaris són plens de paraules gratis i certes,
paraules d'amor senzilles i tendres.
Me sobren paraules, però no tenc res a dir.*

Som el que pensem i a través de la paraula és com articulem aquest pensament. Amb la paraula ens comuniquem, ens expressem i ens llegim.

També diuen que l'amor s'expressa millor en els llibres que en la pintura o la música. Vivim temps difícils per a la paraula, en què les imatges sembla que dominin el món. Parlem menys, pensem pitjor. Potser les paraules se les enduu el vent, però algunes ens queden a dins per sempre. Sense paraules tot seria una mica més difícil, però també és cert que per a les coses realment importants les paraules no ens calen.

**Aquest text comença amb unes paraules dels
Antònia Font i acaba amb unes de Xoel López:**

*Todos somos nada; sin las palabras,
dime, ¿qué nos queda?*

F	E	T	-	A
C	A	S	T	E
L	L	A	R	-
D	E	L	-	V
A	L	L	È	S

Text /
Carles Martínez Calveras

Text /

Jordi Uyà*

LA PARAULA: FILLA DEL SILENCI

Hi ha una paraula que designa el significat primordial i l'origen de les paraules: *etimologia*. El que potser no és de domini públic és que la paraula *etimologia* significa 'estudi de la veritat', ja que en grec el terme *ἔτυμος* (étimos) significa 'autenticitat', 'veritat' i també 'origen'. Això ja ens dona indicacions ben clares: la veritat està en l'origen de totes les coses, abans de la diversificació i la multiplicitat. Abans de la torre de Babel, potser? Profunditzem-hi un poc...

És ben cert que la paraula, el parlar i el llenguatge verbal són una expressió humana desenvolupada i polida al llarg de generacions i generacions. No és, però, exclusivament humana, aquesta tasca, ja que altres éssers de la naturalesa es comuniquen en un llenguatge molts cops complex i ple de matisos. No siguem tan antropocèntrics creient que som els únics éssers de l'univers que ens comuniquem a través d'un llenguatge elaborat. Però avui em centraré en la paraula creada per l'ésser humà, aquest artefacte inventat per tal de comunicar i comunicar-se. No és del tot escabellat pensar que el seu origen oral és onomatopèic, és a dir, un intent de reproduir els sons i les textures sonores de la natura; a la vegada el seu origen escrit també intenta, en un principi, reproduir línies i dibuixos primaris, copiant i reflectint l'expressió més genuïna de la realitat que es presenta davant els nostres ulls. I sembla que aquest procediment és propi de diferents cultures, en llocs ben allunyats del planeta. Tant és així que idiomes com el xinès encara conserven en la seva grafia pictogrames vinculats a aspectes fonamentals de l'expressió de la natura, com aigua, aire, muntanya, ànima, etc.

Avui parlarem, però, de la paraula tal com la utilitzem els idiomes occidentals, llenguatges elaborats a partir de lletres, grafismes que han esdevingut abstractes i que, per ells mateixos, ja no tenen un significat propi. Grafismes que elaboren una gran multiplicitat de paraules destinades a definir, en el millor dels casos, totes les coses d'aquest món que puguin ser definibles, la majoria d'elles, fills com som de la racionalitat cartesiana, visibles i tangibles.

Ja tenim, doncs, els elements per construir un llenguatge, eina que ha de servir, en principi, per comunicar-nos entre nosaltres, els humans. No

oblidem, però, abans de seguir endavant, que el nostre llenguatge actual, oral i escrit, compost de paraules que a la vegada estan compostes de lletres que no tenen significat propi, ens porta, ja des de petits, a fer un treball d'abstracció mental important, de manera que, ja ho apunto aquí, ens obliga a construir una realitat comunicativa intrínsecament vinculada al nostre pensar i no necessàriament al nostre sentir. Bé, ja tornarem sobre aquest aspecte, per a mi, fonamental.

Dèiem que la paraula i les seves múltiples combinacions han de servir, en principi, per comunicar i comunicar-nos. Però comunicar què i per què? I aquest punt no és tan evident en el consens general. Si tornem a fer referència al significat de l'etimologia com a aprofundiment de la veritat i de l'origen, és bastant evident que, normalment, la comunicació per la paraula està d'esquena al seu significat. No utilitzem les paraules com a eina que ens evocui, ens recordi i ens porti a respectar l'origen i la veritat de les coses, sinó que les hem transportat a traduir la nostra vivència mental de la realitat, la nostra història personal inventada a partir del nostre personatge. I si bé això ens acomboia i ens fa compartir, en el millor dels casos, històries amb les quals ens podem sentir més o menys identificats, ja no ens permetem escoltar i ressonar amb la qualitat d'origen i de veritat que contenen en elles mateixes, en el seu significat primordial. I és per això que hi ha tantes llengües, tants idiomes i tantes paraules diferents, que no caldria, per designar la realitat, o millor dit, la visió multiforme de la realitat que tenim els humans. És l'allegoria de la torre de Babel, que simbolitza el moment en què l'espècie humana aposta per fer un camí cap a un futur imaginari, en lloc de romandre vinculada al seu origen i a la veritat de l'arrel comuna. I aquí va començar el desconcert.

→ **Fet a Castellar** és un projecte que neix amb la intenció de donar a conèixer persones, espais i històries que formen part i aporten valor al nostre municipi o que hi han tingut alguna relació. A través de la reflexió, la conversa, la música, la imatge o la poesia intentarem aprofundir en la riquesa i l'ànima d'allò que ens rodeja, i de què sovint les presses del dia a dia no ens permeten gaudir. Els continguts es recolliran mensualment en una publicació on text i imatge tindran el mateix protagonisme. Alguns temes també aniran acompanyats de suport audiovisual per poder-los desenvolupar millor. Cada número s'estructurà a partir d'un concepte sobre el qual abraçarem diferents visions a partir del coneixement, l'opinió o el pensament. Hem volgut començar per la paraula. Aquesta és l'inici de tot i amb ella estructurarem el que pensem. És l'eix de qualsevol conversa, reflexió o debat. Amb la paraula arribem a acords o ens n'allunyem del tot. És una eina poderosa que ben utilitzada pot salvar el món, però que també ens pot fer els seus esclaus. Gràcies a la paraula i a la seva transmissió oral i escrita hem arribat fins aquí; les paraules ens emocionen i ens fereixen, mostren com ens sentim o ens fan lliures.

Com més llengües es creaven, més gran era la incomunicació general. Una gran paradoxa!

Amb tot això no nego ni menystinc el valor de la paraula i l'esforç ingent que la humanitat ha fet per crear llenguatges verbals i escrits tan rics i complexos. El que cal, ben segur, és reenfocar com utilitzem la paraula, el què i el perquè. Com he dit abans, la nostra forma de comunicar-nos a través de la paraula té el perill de ser molt abstracta i mental, ja que, com també he dit, està estructurada a partir d'una abstracció. Avui, en un moment en què el món està mostrant evidents signes d'incomunicació i en què la postveritat s'està erigint en el timó d'una humanitat alienada, potser hem de reflexionar sobre l'etimologia, sobre l'origen i la veritat, entenent aquesta veritat no com una cosa imposada ni inventada per ningú, sigui humà o diví, sinó aquella que està vinculada al silenci de l'origen. Hi ha una expressió molt sàvia que diu: "Si amb la paraula no pots superar al silenci, val més callar".

Entenc, doncs, que la paraula ha de contenir origen, veritat i silenci i, aleshores, la comunicació és més real, es basa en la ressonància i l'evocació de realitats que no són projeccions mentals. No en va es diu que la poesia és el llenguatge que més traspua realitat, ja que ens acostava al llenguatge del cos, del sentir, de les emocions genuïnes viscudes a les entranyes i que ens acosten a un espai-temps comú i original. Aleshores es produeix comunicació autèntica i podem treure el cap del guirigall en què, dissortadament, estem submergits. I d'aquesta manera podrem seguir parlant sense caure en el perill de parlar per no dir res i deambular per les paraules sense trobar mai significat a res.

Així doncs, és escoltant el silenci que hom troba les paraules. ▢

* Veí de Castellar del Vallès, regidor entre els anys 2015-2017, estudiós de les posthumanitats, poeta i amant del silenci. Professional de RESFO, disciplina que ajuda a recuperar la salut en el respecte de l'origen i el present.

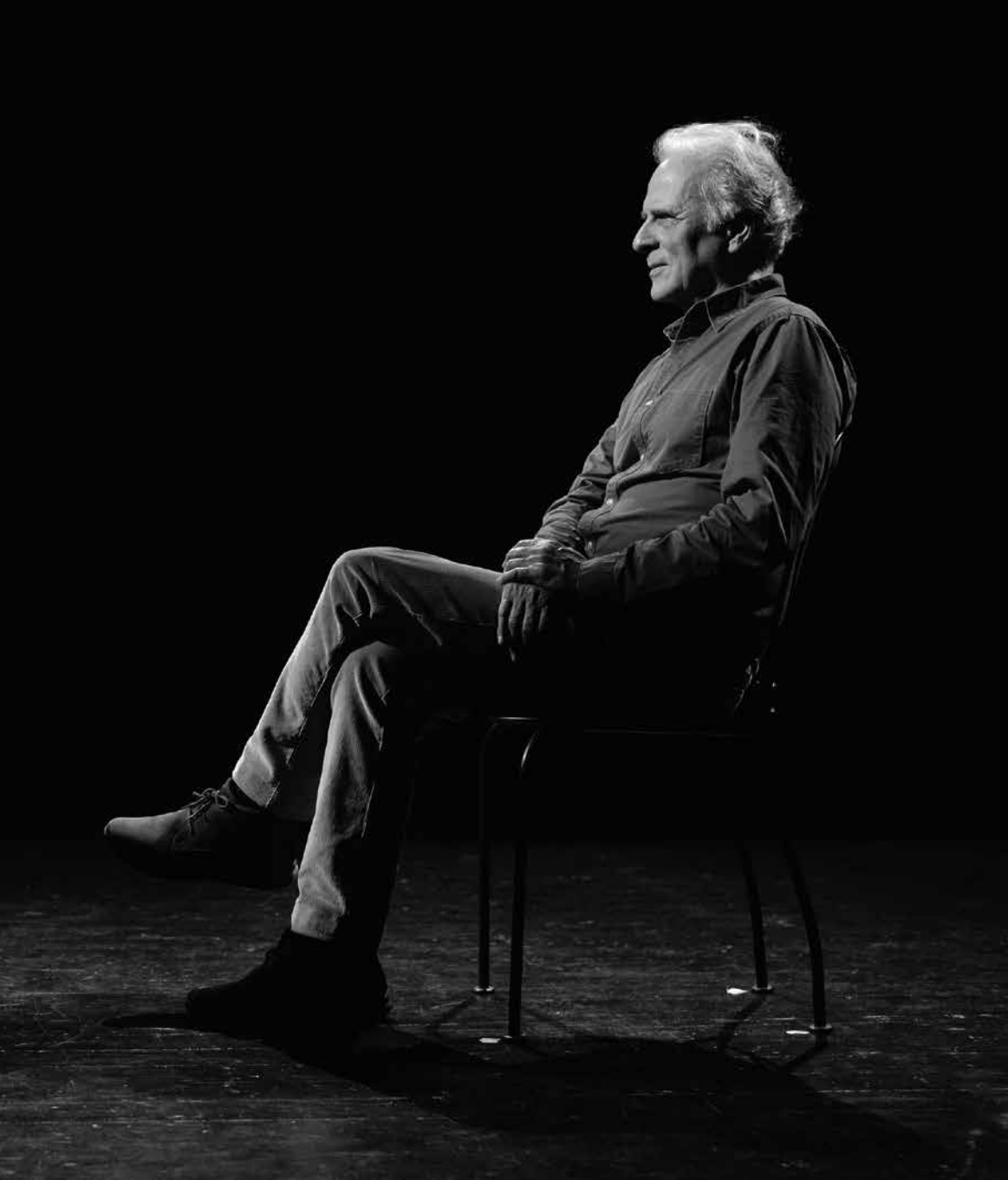
Eloi Creus i Miquel Desclot, durant la gravació de la conversa al voltant de la paraula.

UNA CONVERSA SOBRE EL FET DE PARLAR

Text /
Òscar Rocabert
Fotos /
Quim Pascual

No coneixem l'origen de la paraula, ni quan va començar. Sí que sabem que serveix per comunicar-nos. I per parlar, en fan falta dos. També sabem que l'instint dels pares és d'ensenyar a parlar els seus fills, potser perquè la paraula ens ajuda a sobreviure en un món tan racional, estructurat i regulat com el de les societats humanes. Però també la cançó és la manera en què una mare fa créixer la personalitat del nadó. La llengua de la família i la seva cultura oral ens marca per tota la vida.

Per això hem trobat que seria bo de convidar dos professionals de la paraula, tots dos de Castellar. L'un és un dels poetes i traductors més decisius dels últims cinquanta anys, i l'altre és un expert en llatí i grec que també tradueix de diverses llengües. El fet especial és que aquests dos il·lustres lletraferits són pare i fill: en Miquel Desclot i l'Eloi Creus. Els hem convidat a trobar-se davant de les càmeres, i a mantenir una conversa sobre les seves experiències amb el món dels mots, des de múltiples punts de vista, des de diversos estrats de la comunicació.

Podeu veure el vídeo a:
@femcastellar

Òscar Rocabert: Abans que res, moltes gràcies per accedir a aquesta conversa. Primer voldria que parléssim sobre aquesta fascinació que teniu per les paraules. Quan va començar? Quins primers records en teniu?

Miquel Desclot: En el meu cas, jo diria que tot arrenca del fet que els pares, sobretot la meua mare, tenien una certa memòria poètica. Hi havia una certa sensibilitat per la paraula en ella mateixa. Recordo que quan jo tenia nou anys i anava a l'escola, el mestre ens va suggerir d'aprendre'ns una poesia de memòria i em va oferir una de Las mejores poesías de la lengua castellana. Els pares van trobar que allò no era el més apropiat perquè jo aprenguéss de memòria, ja que només tenia nou anys. Em van treure la Selecta de lectures de l'Artur Martorell, i em van suggerir: «Mira, digues al mestre si pots dir aquesta poesia en català». I era «La gineseta», de Maragall. Em vaig aprendre aquella poesia i la vaig dir a classe. I va funcionar fins al punt que em vaig convertir en el rapsode oficial de l'escola. És clar, això ja crea una sensibilitat per la paraula poètica. Fins al punt que vaig començar a escriure coses pensant-me que escrivia poesia.

Aquestes ganes d'escriure se'm van adormir perquè a l'escola et promovien el coneixement científic, el coneixement tecnològic... Feien batxillerat, però era una escola orientada molt a la pràctica. Per tant, l'escriptura es va anar diluint, fins que, més tard, amb el temps

de la Nova Cançó, que ja arrencava la sensibilitat per la poesia, va retornar. També va ser important el fet de canviar d'escola, sortir del meu barri per estudiar el batxillerat superior. I allà ens van oferir, fora d'honari escolar, classes de català i de literatura catalana. Recordo que el professor Alfred Badia ens va posar al davant, als quatre o cinc que anàvem a aquestes classes extres, L'Odissea d'en Riba.

Recordo la fascinació per aquella música verbal. Entre altres coses, ens va fer llegir també la Primera història d'Esther, de l'Espriu, que era una mena de festival lingüístic, com el llibre d'en Riba. I allò va ser el desencadenant. Però, així i tot, tot i les coses que aprens en els llibres, la llengua en què jo confio és la llengua de la meua mare, la llengua de l'àvia. Encara ara em fio del que deia la mare, de com parlava la mare. Naturalment que ho he enriquit amb l'estudi, amb les lectures i amb l'evolució natural de fer-te gran. Però encara ara penso que el meu català és el català de la mare, el català que es parlava en un barri de Barcelona com és el Clot, el Camp de l'Arpa.

Després ja vaig decidir que no estudiaria Química, sinó que ja vaig entrar a la universitat convençut que havia de fer Filologia Catalana. Ja sabia segur que em volia dedicar a la llengua, i no a la llengua com a estudi filològic simplement, sinó a la llengua com a objecte de creació emocional, que era el que havia estat per a mi aquesta descoberta de la llengua.

→

Eloi Creus: Tot i que et vas llicenciar en sintaxi.

MD: Em vaig llicenciar amb una tesi sobre sintaxi, efectivament, però l'obra era pensada per a l'escola, per als mestres, perquè en aquella època els canvis d'ensenyament lingüístic es basaven en els descobriments de l'estructuralisme i de la gramàtica generativa. Vaig pensar que hauria d'escriure una tesi que servís als mestres per introduir-los en aquesta manera d'analitzar la llengua. No em volia dedicar a la militància política, però en canvi sí que trobava que hi havia altres militàncies que s'havien d'ocupar. En aquest cas, la militància per l'ensenyament de la llengua i de la cultura de casa. Per tant, la tesi de llicenciatura la vaig fer sobre sintaxi, però pensant en l'escola. Hi havia la sensibilitat per la llengua poètica, però també la sensibilitat per l'ensenyament de la llengua, per als nens i els mestres del futur.

EC: La meua experiència és radicalment diferent de la teua. Perquè jo la paraula l'he viscuda a casa des d'un nivell professional, encara que fos a través del meu pare. La professió de les lletres era a casa tot el dia i potser per això, com que hi era donada i més accessible, també m'hi fixava menys. Diria que la fascinació per la paraula, tot i que ens feies aprendre poesia de memòria, i ens en llegies, i ens en feies, no ve d'aquí. El meu català potser també és més el de la mare, perquè és molt més xerraire que tu. Em vaig allunyar molt més del teu camí. A mi no m'interessava, inicialment, res relacionat amb la paraula. Amb això coincidim al canvi d'escola. Després, per fi vaig a l'institut públic i descobreixo que el meu interès, que eren les lletres, era reconegut per part dels professors. I allà em vaig començar a enamorar, no de la paraula, o de la llengua catalana. Em vaig enamorar de les llengües mortes. Crec que ho vaig fer des d'un esperit molt arqueològic. No era tant des de la llengua catalana com una llengua d'ús, sinó com un Indiana Jones que descobreix llengües que es parlaven fa milers d'anys. Però després de la universitat sí que em vaig trobar que era possible una operació paral·lela a la teua, en el sentit de quan vas descobrir L'Odissea de Riba. Jo la vaig descobrir a casa perquè me la vas fer descobrir tu. Però quan quan per fi arribo a la universitat em trobo que hi ha moltes obres que es donen per entès, que han de ser bones. Quan llegim Horaci, quan llegim Virgili, quan llegim Èsquil, o tots aquests grans autors, queda entès que són bons i que, per tant, t'han d'agradar. I en canvi

els llegia, en traducció, i no m'acabaven d'agradar. I llegir-los en grec i llatí era tan difícil! Era molt difícil accedir a aquelles bel·leses que aparentment contenien aquelles obres. Llavors vaig adonar-me que potser havia d'intentar-les abocar a la meua llengua, d'una manera que em pogués emocionar. I llavors va ser quan vaig tornar a trobar el camí que hi havia a casa. Potser sempre l'he relacionat amb la música. No només la música com a tal, que també l'hem mamat molt a casa, sinó la música de les paraules. Sempre he tingut aquesta vena còmica i del teatre. El fet que es pugui jugar amb les paraules per fer riure em cridava molt l'atenció i això em va permetre accedir al món teatral i al món del nonsense anglès. I, sobretot, a l'hora d'interessar-me per la meua feina acadèmica, em va portar a triar Aristòfanes per fer una tesi doctoral. Era un repte. Allò era realment el meu interès per la paraula i crec que és una cosa que he descobert molt pel meu cantó. Perquè a casa, de llatí no en sabia ningú, però al mateix temps tu ens llegies la Ilíada i L'Odissea des de ben petits, i la fascinació pels grecs i els llatins va venir de casa, també.

MD: Escolta, em sembla que la teua sensibilitat per la paraula poètica neix abans del que n'ets conscient. Recordes quan ens trobàvem asseguts a la taula al badiu de Fontclara? Em sembla que estàvem tu i jo sols. Et vaig llegir una de les estances d'en Riba: «Feliç qui ha viscut...» I te la vaig llegir sencera. Em vaig adonar que al final estaves amb els ulls brillants. Com si t'hagués emocionat. I jo diria que d'això devies tenir quinze anys, setze màxim. Eres molt jove i vaig pensar: «Mira, doncs...»

OR: Què us sembla que n'heu tret de bo, d'aquesta fascinació per la paraula? Què us sembla que té de dolent?

EC: A mi m'ho ha fet passar molt bé. M'ha permès tenir una feina que m'aporta molt. Treballo de traductor literari i d'investigador acadèmic, però la gran sort que tinc és que la meua feina d'investigador postdoctoral a Bolonya està molt enfocada a la traductologia. És a dir, que les estones que faig d'acadèmic segueixo estudiant la traducció des d'un punt de vista teòric, cosa que em permet, a més a més, tenir una formació que a vegades no tenen sempre tots els traductors. El que passa és que les dues feines, totes dues, tant la del traductor com la d'acadèmic, tenen una precarietat, obliguen a una precarietat econòmica absoluta i, a més a més, a un cert menyspreu per part de certs àmbits de la professió del món de les lletres. I això, en català,

encara passa. Ja és habitual posar el nom del traductor a la coberta. Tu, perquè també fas obra pròpia, però jo, que només faig traducció...

MD: Però una traducció, per mi, és obra pròpia, encara que sigui una obra derivada. És obra d'escriptura, obra de creació. Hi ha traductors actuals que saben d'escriure molt més que molts escriptors d'èxit.

Pel que fa a la poesia, la part negativa és la mateixa: és una dedicació no gaire reconeguda socialment. Pràcticament ja no existeixes. No és com en temps de Verdguer o en temps de Maragall, que a la seva mort mig Catalunya assistí a l'enterrament. Avui es mor un gran poeta i ningú se n'assabenta si no és per la televisió.

I la cosa negativa més i més evident és que costa molt viure del conreu de la paraula. Jo, que no he fet novella, ni he fet periodisme ni crítica de diari, m'he hagut de guanyar la vida a salt de mata perquè vaig deixar la universitat. Des de llavors he hagut de treballar amb la paraula de maneres molt diverses: fent traduccions per al teatre, fent conferències, parlant de música, fent cinquanta mil coses, i així tot m'ha costat molt. Per què? Perquè l'economia que es deriva del conreu de la paraula és un desastre. Però, en canvi la satisfacció del treball de la paraula va molt més enllà del mer plaer, que hi és. Jo trobo plaer a remenar les paraules, moure-les, donar-los forma com una escultura. Però la satisfacció és que el conreu de la llengua et dona una capacitat d'organitzar el cervell molt més alta. I per tant, et capacita molt més per enfrontar la vida. Tot i que de vegades l'excés de consciència crea moltes més inquietuds. I cal que pensem que la llengua no és res més que el sistema operatiu d'aquest disc dur que tenim al cap. Per tant, tot ho fem amb la llengua. Quan fem matemàtiques les fem amb la llengua, i quan construïm una eina la construïm perquè, gràcies a la llengua que fa de sistema, hi pots introduir el programa de fabricació d'eines. Tot depèn de la llengua. Per tant, quan n'ets conscient, evidentment tens un poder de domini del disc dur molt més alt.

EC: Quan vaig començar la carrera de Filologia Clàssica, vaig fugir bastant de tot el que representaves tu. Vull dir, sabia que se'm donaven bé les lletres com tu, però no vaig voler fer Catalana. No vaig voler saber res de la literatura catalana durant molt de temps i vaig fer Filologia Clàssica, que era una cosa que tu no dominaves. Suposo que necessitava reafirmar-me, apartar-me del camí que tu havies fet i que

→

”

Parlem el mateix llenguatge, però llengües diferents.

“

Eloi Creus

havies fressat. Però també trobo que ara tenim una relació molt més estreta. Per què? Perquè ens preguntem coses i perquè al final treballem tant amb la mateixa eina, que és la llengua catalana. Això ens ha permès aprofundir en la relació de pare i fill, en certa manera.

OR: Sembla que la gent no tingui en compte la paraula, o potser no tingui facilitats per accedir-hi. Com es podria fer que les persones visquessin plenament la seva llengua?

MD: Avui, la llengua, en el món en general, ha perdut prestigi. De fet, hi ha molts estudis que remarquen que la gent ara viu amb un vocabulari molt més limitat que fa un parell de segles. Si el cervell funciona amb un sistema operatiu més petit vol dir que la capacitat del cervell és molt més reduïda i, per tant, la gent és molt més manipulable que abans.

EC: Jo crec que molta de la gràcia de la paraula és que entri per l'orella. La literatura neix cantada, o recitada.

MD: De manera simplement oral, com la narració oral.

EC: I quan som petits ens encanta que ens llegeixin contes, i que ens expliquin històries. I de fet, ni ens n'adonem. Però emociona. Per què? Perquè hi ha una música i perquè el poc que hi pots entendre va seguit d'aquesta cosa que la fa emocionant, que per mi és bàsicament el ritme. I de fet, jo crec que el gran mal de la poesia actual és que ha passat a ser totalment escrita. I no dita. S'arriba a aquesta poesia que és molt més críptica, que és molt més difícil d'entendre, que no entra per l'orella sinó que entra pels ulls, i que fa que es redueixi molt el públic. Torna a ser una cosa molt més elitista. Passa a ser una poesia per als que ja llegeixen poesia. I clar, la poesia avui no té cap èxit. No la llegeix ningú. La gent va a veure lluites de galls i de gent rapejant, i els encanten perquè hi ha un ritme marcat. I això és equivalent i paral·lel a la glosa. Hi ha gent que no li agrada la poesia. En canvi, podria estar hores sentint glosadors, cantant i recitant.

MD: Recordo que la meua àvia paterna tenia una cultura literària oral. Ens transmetia una literatura de rondalles, de corrandes, d'endevinalles, d'aquest tipus de material. La cançó era literatura que se'ns transmetia directament. I, si vols, és una literatura elemental. Però era un primer estadi literari. Avui dia això ja no existeix, no es transmet. I també hi ha aquesta obertura que et dona la curiositat per les llengües. És apassionant veure com les llengües

analitzen l'univers. Una llengua el que fa és reticular el cervell per poder relacionar les peces que va reticulant. La sintaxi és això: anar relacionant aquestes petites peces que ha anat articulant la llengua. Per tant, quan una llengua estableix aquest sistema, està analitzant el món d'una manera. I la llengua del costat s'hi assembla, però ja està analitzant-ho d'una manera diferent. I una llengua totalment apartada analitza l'univers de manera completament diferent. Per tant, conèixer llengües

m'adono que la solució que faries tu, de vegades, em sona massa arcaica. Ja vivim dos mons lingüísticament massa diversos, no?

MD: És lògic. Potser fa tres segles no passava que en una generació de diferència es parlés de manera diferent, perquè les llengües evolucionaven més lentament. Però fem servir el mateix sistema lingüístic. La llengua poètica, la llengua literària, és un artifici, i el formem amb uns criteris propis. No

”

La llengua en què jo confio és la llengua de la meua mare.

“

Miquel Desclot

equivala a ampliar la teua visió del món i de la vida. És apassionant, aprendre de les llengües. Com una novella d'intriga.

EC: De fet, ara que visc a Bolonya i la meua vida cada dia tota és en italià, m'adono que de vegades després em passo el català i copio estructures. I de fet, he de vigilar quan aquests dies estava traduint una novella de l'anglès al català, a Itàlia. M'adonava que hi havia frases que no em sonaven bé. Estava organitzant el discurs com ho faria un italià, no com ho faria un català.

MD: Quan estàs immers en un altre sistema, això condiciona moltíssim. Només vaig viure dos cursos acadèmics a Anglaterra, però al final vaig arribar a somiar en anglès. I és una cosa molt xocant perquè el subconscient està treballant amb el seu sistema operatiu, que és el català. Però, és clar, estàs tan envoltat, que tot et porta a l'altre sistema, que arriba a influir-te fins i tot inconscientment.

OR: Us sembla que parleu tot dos el mateix llenguatge?

EC: Evidentment no són els mateixos. Quan ens deixem llegir els textos,

tenen per què ser iguals. Estàs construint un artifici a partir de la llengua que coneixes, que has mamat.

EC: Parlem el mateix llenguatge, però llengües diferents.

La gent, a vegades em demana si mon pare, que és escriptor i traductor, m'ha ensenyat a escriure. I no. De fet, no crec que es pugui ensenyar. Però sí que m'has fet llegir.

MD: Bé, no fa pas tants anys que tu em vas començar a demanar com es fan els versos, com és un decasíl·lab... La tècnica es pot ensenyar, però després, d'això, fer-ne literatura... Això no ho sé ensenyar, ni sé que es pugui fer.

OR: Us demanaríem que reflexionés sobre els perills del llenguatge, els perills de la paraula. Fins a quin punt pot ser una arma?

MD: La paraula com a arma? I tant! Un autor francès deia que Déu ha donat la llengua a la humanitat per amagar el pensament. La llengua, efectivament, és una arma de dos talls. Estructura el cap, estructura el pensament. Però en aquesta estructura del cervell hi pots incloure qualsevol programa. És a dir,

et pots convertir en un Putin o et pots convertir en un geni poètic. Et permet les dues coses: la barbaritat i l'excel·lència, la subtilitat o la sublimitat.

EC: És dels temps dels grecs tota la polèmica amb el sofisma, amb la capacitat de poder fer dir qualsevol cosa amb la paraula, així com amb els perills del llenguatge, de com saber parlar pot fer guanyar qualsevol cosa. El genocidi de Ruanda no s'explica sense tota la propaganda que van fer a la ràdio. Van manipular milers i milers de persones, que van cometre les barbaritats més absolutes, a través de la paraula.

MD: Sí, és això. La paraula és la responsable que nosaltres pensem, i el pensament pot ser molt negatiu o molt positiu. Per tant, la paraula és responsable, per entendre'ns, de les dues coses.

OR: Té límits, el llenguatge? Podem fer coses sense parlar?

MD: Podem fer coses sense parlar, però no sense pensar. I per tant, estem fent servir la paraula. Perquè el pensament s'organitza amb la paraula.

OR: Quina importància té el llenguatge, quan s'expressa mitjançant cançons?

MD: Diu que qui canta els seus mals espanta, i és una banalització d'una veritat molt més transcendent. A través del cant, la humanitat va aprendre un llenguatge emocional, va aprendre a fer música, i va aprendre a fer poesia. Realment es va adonar que alliberava emocions, però que també creava emocions en els altres.

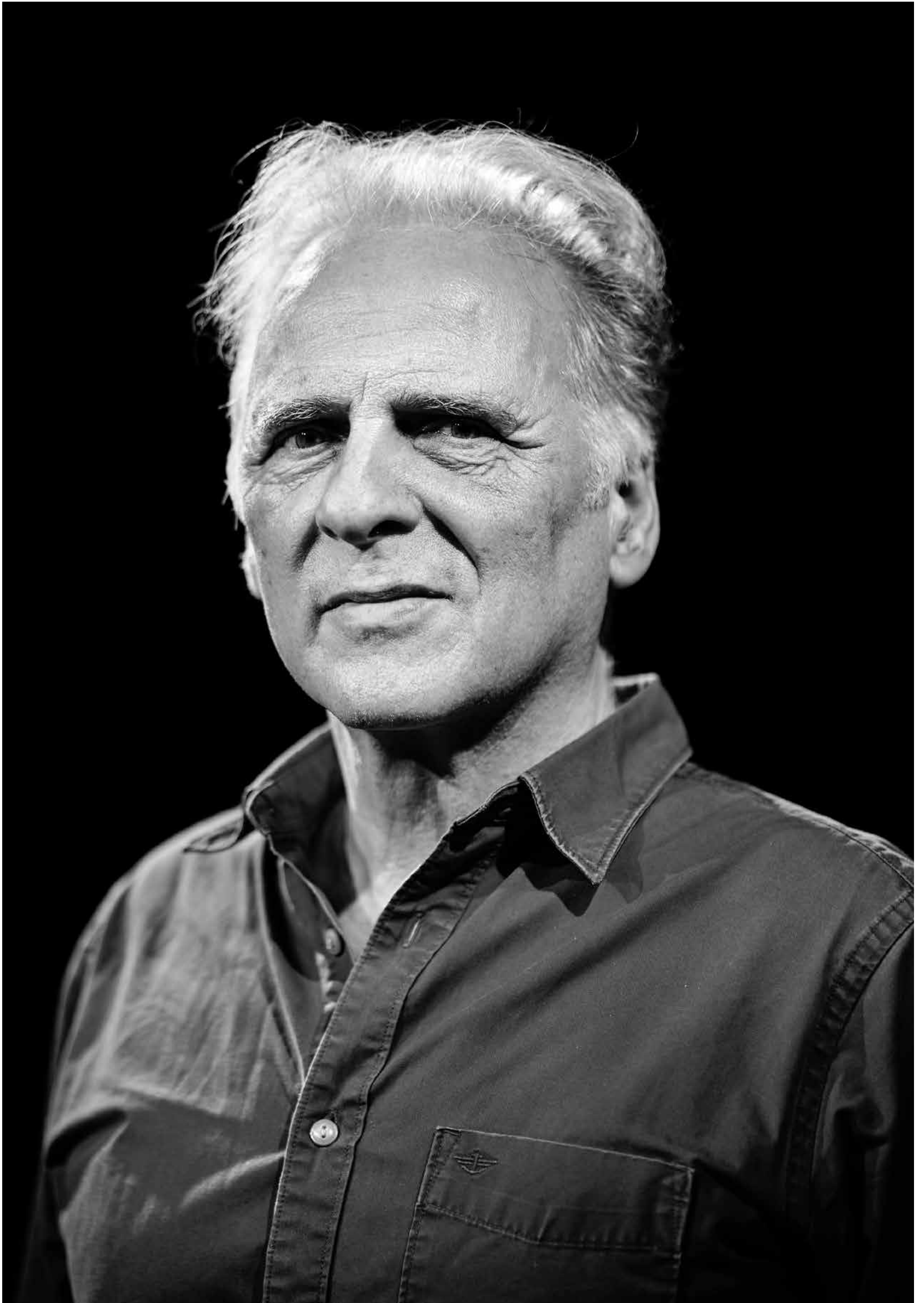
EC: La paraula està en perill?

MD: La paraula com a tal, no. Mentre hi hagi humanitat hi haurà paraula. El que està en perill són algunes paraules. I algunes llengües. Les llengües també es moren, és clar. És una desgràcia.

EC: Que es moren quan les maten.

MD: És molt més greu, és clar. I a més, hi ha la indiferència amb què el món ho rep. Quan desapareix una espècie animal, tots ens posem les mans al cap. La llengua és la que ens diferencia de tota la resta de la creació, i en canvi en desapareix una i ningú s'immuta. La paraula ens ha fet el que som i no pot desaparèixer si no desapareixem. És a dir, podem desaparèixer en el moment en què ens autodestruïm, i llavors desapareix la llengua i la humanitat. En fi. Podríem parlar de llengua durant hores, oi? Però hem de respectar el públic. ▢

L'any 2019, l'Ajuntament de Castellar del Vallès va impulsar el projecte "Castellar, vila de versos". Una proposta per promoure la literatura i recordar el valor de l'escriptura i la lectura. Del total de versos rebuts, se'n van triar 29 per estampar-los als passos de vianants de la vila.

"Sigues diferent... llegeix!" és de Pilar Roncero Villalba.

Foto /
Quim Pascual

Conversa /

Nadia Ghulam

Carles Martínez Calveras

Foto /

Quim Pascual

N À D I
A - G H
U L A M

LA PARAULA COM A EINA DE LLUITA

L'escriptora, educadora social i activista afganesa Nadia Ghulam va passar per Castellar i vam poder parlar amb ella sobre la situació de la dona a l'Afganistan.

Em dic **Nadia Ghulam**, soc educadora social i activista. Una supervivent de guerra que des de fa setze anys viu a Catalunya. Fa cinquanta anys que l'Afganistan pateix la guerra. Les víctimes principals de la guerra són dones i infants. Per desgràcia la guerra s'ha convertit com una moda per al món occidental, fa un temps parlaven de Síria, ara parlen de l'Afganistan. Quan la mirada dels mitjans de comunicació giri cap a un altre lloc, quan ja no es vegin els testimonis que puguin mostrar al món les injustícies que els provoquen, llavors serà el moment en què les dones afganeses patiran més.

Violència domèstica

Per a moltes persones aquests fets els relacionen amb un tema cultural. La cultura afganesa no era per invisibilitzar les dones, al contrari. Era com aquí, que cada vegada s'empoderava més les dones i teníem una vida molt diferent. Però els cinquanta anys de guerra ha fet que cada vegada la dona sigui amagada i més amagada, al final s'ha convertit en un costum, una manera de viure. Ara, aquesta mena de situacions han augmentat moltíssim, fins i tot a les cases. No tan sols la pressió del govern, la crueltat del govern, sinó de les mateixes famílies. Un 90% de les dones afganeses ara mateix pateix violència domèstica molt greu, però és com que dins del país s'ha normalitzat. Diuen: "És que si el seu marit li ha pegat és perquè no surti, és perquè l'estima i l'està protegint, perquè els talibans no l'agafin". Això no és estimació, això és violència.

Tenir veu

Per desgràcia, encara que sàpiguen que això no són drets, que no és normal que les peguin, elles no poden comunicar-se. Per això, tot i que a mi em costa moltíssim compartir la meva història o parlar d'aquests temes, ho faig perquè sé que aquestes dones no tenen veu. Aquestes dones no poden opinar, no poden reflexionar, no poden dir el que pensen. Llavors han d'acceptar el que hi ha per poder estar vives, la majoria d'elles ni volen seguir vivint. Llavors jo per això intento comunicar. Intento transmetre el missatge d'aquestes dones que no tenen veu.

Hem d'actuar per poder ajudar

Més que mai les dones necessiten acompanyament. Més que mai necessitem atenció. Llavors l'ajuda humanitària ha d'arribar. Al meu país hi ha moltes persones que m'estan donant excuses, perquè això és el que li ha transmès els Estats Units. Que a l'Afganistan ara no hi ha solució perquè hi ha talibans. És una mentida. Al meu país hi ha una dita: "Per alta que sigui la muntanya, sempre hi ha un camí per pujar". Llavors nosaltres hem de buscar estratègies, maneres per poder actuar davant d'aquestes injustícies, no acceptar-les, ni normalitzar-les des d'aquí. Llavors hem d'actuar per poder ajudar. Unes de les maneres amb què podem fer-ho és no ser actius contra la violència només un mes a l'any o una setmana a l'any o un dia en concret com el 25N, sinó que cada dia és la nostra responsabilitat d'actuar davant de les injustícies, davant de la violència. Hem de conscienciar els nostres infants i els nostres joves. I tot això són llavors de la pau que poden arribar al meu país. Jo no demano que la gent vagi a l'Afganistan a ajudar. Aquí, dins del seu país, hi ha moltes persones com jo, moltes dones que venen amb la il·lusió, amb els somnis de poder acabar els seus estudis per ser una dona lliure, per poder ajudar el seu país. Jo no puc lluitar contra el sistema sola. La meva demanda és

”

“A la vida res m’ha sigut fàcil... soc una somiadora de la pau. Sempre he pensat que algun dia la pau arribarà al meu país i no serà a través de militars, ni a través d’armes, sinó a través del nostre bolígraf.

“

,per a totes les persones, tots els individus. No és feina d'un ajuntament, no és feina d'una entitat, no és feina d'una organització, és feina de cada individu, nostra, que siguem conscients que l'educació és la base, és una eina per arribar a la pau. Llavors que poguessin donar educació a totes les persones que ho necessiten.

Perseverança

A la meva vida, res ha sigut fàcil. Tot el que soc aquí avui davant de vosaltres ha sigut amb moltes dificultats, moltes llàgrimes, tristesa i esforç. Però mireu on soc. És gràcies a creure i per ser perseverant davant de les dificultats.

Somiadora de la pau

Jo soc una somiadora de la pau, des de petita que he patit guerra i violència, però sempre he sabut que algun dia arribaria la pau al meu país. No sé si jo ho veuré, però mentre estigui viva seguiré aquest camí. Jo sé que la pau arriba a través de l'educació i per això he fundat Ponts per la Pau. Per a mi significa que hi ha un pont en el mig, entre la llum i el coneixement que és la pau, i la foscor, que és ignorància. A través de la meva associació jo faig de pont perquè les persones del costat de foscor passin cap a la llum i el coneixement perquè puguin aprendre i puguin reconstruir la pau.

Jo mai deixaré de transmetre el missatge del coneixement del meu país, perquè jo soc una persona musulmana, una persona de fe. Però sempre he dit que la fe no pot substituir els coneixements. Són coses complementàries. Jo soc musulmana i molt orgullosa de ser-ho. Però gràcies al coneixement, gràcies al meu aprenentatge, ara soc més creient que mai perquè sé com haig de fer les coses. En el meu país falta aquest punt. Estan manipulats en nom de la religió. En nom de l'islam els fan matar la gent, mentre que l'islam predica el contrari. És només pau, amor i estimació. I en el meu país transmeten els missatges al revés. Per això jo considero que la pau arribarà al meu país en el moment que tinguin coneixement. Lluitaré en aquest camí perquè jo tinc l'esperança que nosaltres un dia hi arribarem, no a través de militars, no a través de les armes. A través del nostre bolígraf podem canviar el nostre país.

Resiliència

Tenia vuit anys quan em vaig cremar a causa d'una bomba i porto molt de tractament mèdic, operacions, i és una motxilla molt pesant que m'acompanya explicant la meva història. Abans de l'agost jo pensava "Nàdia, això s'acaba, ets educadora social, ja tens la teva feina, aviat giraràs full del teu passat i començaràs una vida nova. Seguiràs fent coses en el teu país, però no repetint aquesta història cruel que et fa tant de mal". Però a l'agost [del 2021] va fer que jo revisqués tot això, i ara és per tota aquesta gent que jo no paro. Soc una persona resilient. Ara sento un patiment constant per veure la meva família a l'Afganistan, com estan patint les nenes, les persones, les dones amb qui tinc contacte, que m'expliquen com estan patint. Per tant, em trobo en un moment de supervivència pensant què haig de fer jo fer per treure'ls del foc i d'aquests drames. Però al mateix temps encara he de fer el meu dol. Per a mi sembla com una tortura perquè soc aquí. La meva família és allà baix i cada cosa que els passa em passa a mi. Jo sense la meva família no soc persona. Quan sento la meva germana que va casa per casa refugiant-se perquè no la trobin mentre jo soc aquí, caminant pels carrers de Barcelona, compartint la meva història, no és fàcil. Estic en un moment molt difícil, però tot i així penso que estic anant per bon camí, perquè és gràcies a aquestes paraules que m'escolteu i que em doneu valor perquè jo pugui venir a explicar-vos, hi ha molta gent que encara està pensant en el meu país, si no, d'aquí uns dies ningú se'n recordarà.

Guerres

Jo que he patit guerra, que he patit discriminació per ser dona, que no podia viure com a dona en el meu país, quan he vingut aquí era una immigrant il·legal que no tenia ni papers. Tres anys sense papers. Cinc anys sense feina. I llavors tu imagina't com podia portar la meva família aquí. Les meves germanes s'han casat a l'Afganistan perquè necessitaven un home per sobreviure. I ara a l'agost, que vaig moure quasi tot Catalunya i tot Espanya per poder aconseguir-ho, he pogut treure una germana i unes cosines. Jo volia portar la mare, el pare i les meves germanes, però la mare s'ha sacrificat una altra vegada perquè és una dona molt valenta i ha donat el seu espai perquè vingui la meva cosina, que és vídua i té fills petits. Llavors la mare m'ha dit "Jo igualment em moriré, per tant salva algú que pugui viure uns dies més". No és que no vulguem sortir del nostre país, volem quedar-nos-hi. Però ara mateix no podem i jo no puc portar tota la meva família aquí. Per a mi la mare és com el meu Déu, però ara ha quedat allà atrapada. Moltes vegades, quan em diuen "Me'n vaig a veure la mare", jo penso "Algun dia podré tornar a veure la mare i podré abraçar-la?". No ho sé. No sé si podré. No podeu imaginar perquè estem passant tots els refugiats. La guerra ens ha fet trossos petits, petits, petits.

La gent parla del que ha passat a l'època dels nazis, del que ha passat a la Segona Guerra Mundial, però això no s'ha acabat. Esteu condemnant el passat perquè considereu que ha sigut molt cruel. Però la crueltat d'avui en dia l'heu normalitzat. En lloc de camp de concentració ara s'anomena camp de refugiats. En lloc de dir "Són els jueus", ara "Són els musulmans". El que està passant i el que estan vivint alguns éssers humans no és normal.

Jo tinc sempre l'esperança de que algun dia arribarà pau al meu país. Per això estic lluitant en la base que és l'educació i la formació. ▢

Conversa /

M. Carme Junyent

Carles Martínez Calveras

Foto /

Marc Barbacil

LA PARAULA POLITITZADA

Què és el gènere?

El gènere és un sistema que tenim per classificar els substantius que ens permet crear significats nous per a les paraules. Tots sabem que no és el mateix un roc que una roca, un curs que una cursa, un assecador que una assecadora, un trencadís i una trencadissa, un bala perduda que una bala perduda, etcètera. És cert que no sempre serveix per diferenciar homes i dones. Dic no sempre, perquè quan parlem de les autoritats resulta que estem parlant en femení, i de moment és un col·lectiu que és majoritàriament masculí. Per tant, ja es veu que no hi ha aquesta congruència. Si pensem en el cas dels animals, doncs n'hi ha molts en què fem servir el femení i ningú es preocupa. La girafa, la pantera, la salamandra, la balena, la medusa, etcètera. És a dir, el que hauríem d'entendre és que és un sistema de classificació dels substantius que majoritàriament és arbitrari. Aleshores tenim les etiquetes masculí i femení, que segurament són l'arrel del problema. Perquè si els gèneres fossin com el coronavirus, que els diguessin gènere alfa i gènere beta, aquesta discussió no l'hauríem tingut mai, però li diem masculí i femení. I aleshores s'ha fet aquesta associació: masculí per als homes i femení per a les dones, però realment no és així. Aleshores, això que el masculí inclou el femení és una característica que es dona en tots els nivells de la llengua. En el cas del nombre, el singular inclou el plural. Si jo dic "El gos és un animal domèstic" estic dient exactament el mateix que si dic "Els gossos són animals domèstics", etcètera. Aquesta categoria no marcada, que inclou la marcada, en el cas del gènere resulta que és el masculí. No perquè sigui un invent de l'heteropatriarcat, perquè som els parlants els que ho fem així. I aleshores, és clar, quan ens estan dient que si diem els catalans les catalanes no estan incloses, el que estem dient és que les catalanes no són catalans, i això és molt perillós. Un dels efectes d'això en els nens i les nenes és que quan es parla de nens, les nenes ja no es donen per interpellades. I això és una forma d'autoexcloure's que a mi em sembla molt perillosa. Si aquesta era la proposta que ens havia fer el feminisme em sembla realment nefasta.

Inici

Aquesta història del llenguatge no sexista va començar als anys 70, quan hi va haver les jornades feministes. Suposo que un grup de joves es va entretenir a veure com podien modificar la llengua, també influïts per la lingüística feminista dels Estats Units, que en tot cas es treballava en anglès, que és una llengua sense gènere, i les solucions que proposaven no tenien res a veure amb el que ens passava a nosaltres. Aleshores, a partir d'aquí, es van començar a fer cursos a tots els ajuntaments i a totes les institucions. Vam fer una jornada per debatre-ho i va venir tothom, el Departament d'Ensenyament, l'Institut d'Estudis Catalans, els departaments de Filologia Catalana i de Política Lingüística, i l'Institut Català de les Dones. I jo per preparar la jornada els vaig anar a veure tots i aleshores, quan parlava amb ells, tothom em donava la raó. I és clar, llavors vaig pensar, però a veure, si tots hi estem d'acord, com hem arribat fins aquí? I sempre ho dic. Per a mi és la versió contemporània del vestit nou de l'emperador. És a dir, tothom veu que va despullat, però ningú s'atreveix a dir-ho.

“

Un dels efectes d'això dels nens i les nenes, és que quan es parla de nens, les nenes ja no es donen per interpellades. I això és una forma d'autoexcloure's que a mi em sembla molt perillosa.

“

M. Carme Junyent, lingüista, professora de la UB i escriptora, ens fa reflexionar sobre diverses qüestions relatives al gènere gramatical, l'origen i la imposició del llenguatge inclusiu.

Una cortina de fum

Per por a les crítiques, tothom fa servir aquesta mena de llengua. Se suposa que si no parles així, no ets feminista. Jo, si he sortit viva d'aquest debat, que ara ja comencen a dir-me de tot, és perquè soc una dona, i això és el més indignant de tot. És a dir, que hàgim arribat a un punt en què els homes no puguin opinar d'aquesta qüestió. Has d'acceptar-ho. La majoria d'autores participants en el meu llibre "Som dones, som lingüistes, som moltes i diem prou!", diuen que això és una cortina de fum. O sigui, si tu parles d'aquesta manera, ja suposem que ets feminista i no cal que facis res més.

Hi ha molt a fer per la igualtat. Lluitar perquè a les entrevistes de feina no surtin coses com ara els projectes de maternitat, de crear una família. O també estaria bé que fessin algun comentari sobre les reunions d'empresa, que es tinguessin en compte les opinions de les dones que poguessin parlar igual que els homes, perquè això és una cosa que no es fa. O que la maternitat no fos un obstacle per ascendir en l'empresa. Jo treballo a la Facultat de Filologia i Comunicació. Hi ha una cosa que no ha canviat pràcticament gens, jo diria que gens, que és que normalment hi ha un 80% de noies i un 20% de nois. Però les intervencions a l'aula són exactament a la inversa. Un 80% de nois i un 20% de noies. Resulta que hi ha moltes noies que fan una carrera sencera sense haver parlat mai en veu alta a l'aula. No és que sigui obligatori, és clar. Aquest és el problema. Com a dones, tenim molts més problemes a l'hora de manifestar la nostra opinió, perquè ens han educat així. I a mi que em diuen "No diguis els estudiants, digues l'estudiantat" i totes aquestes coses, perquè no em diuen què puc fer per aconseguir que totes les noies parlin a l'aula?

Tions i tiones

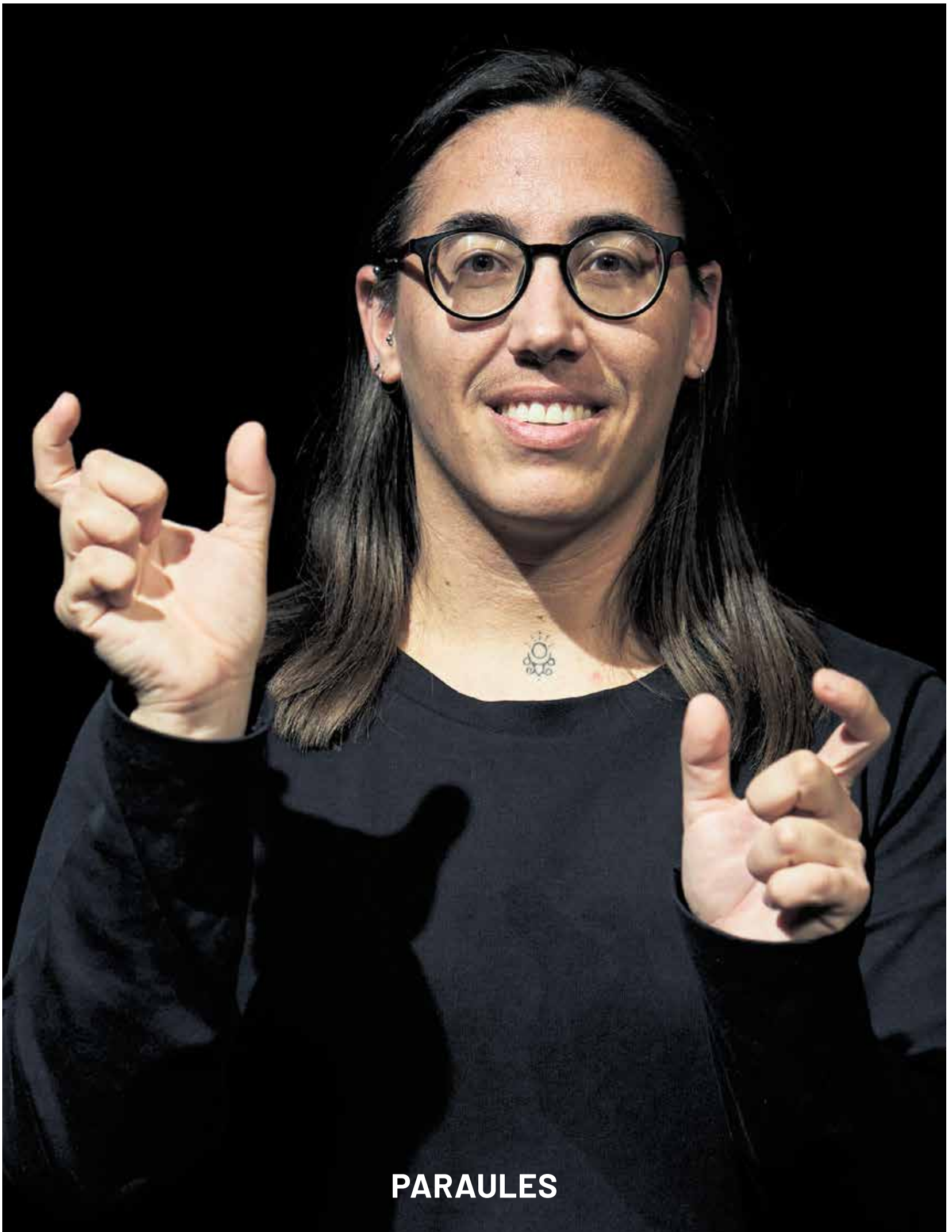
La primera qüestió és que un tió és un tros de llenya. Però quan fan tiones resulta que els posen trenes, els pinten els llavis, els posen pestanyes. O sigui, tots els estereotips de la feminitat els posen a la tiona, i a sobre li hem de donar garrotades. Que s'ho facin mirar, si us plau. ▢

M A R I A
- C A R M
E - J U N
Y E N T .

PARAULES

ÒSCAR ARGEMÍ. El descobriment de la llengua de signes ha marcat una bona part de la meua vida. Sabia que existia, però no va ser fins que vaig coincidir amb persones sordes que vaig decidir estudiar-la i dedicar-me a la interpretació. Sempre se'ns ha dit que la llengua de signes és universal, però la veritat és que no. Per exemple la cançó "Paraules d'amor" d'aquest projecte està interpretada en llengua de signes catalana (LSC). El que més m'agrada d'adaptar és jugar amb les possibilitats, ja que hi ha diverses maneres d'interpretar una mateixa oració, l'estructura de les llengües és diferent i no totes les paraules tenen signe. Quan passa això, explico el significat del concepte o utilitzo expressions pròpies de la llengua de signes que no tenen una equivalència en la llengua oral (metàfores, per exemple). És una llengua molt rica que ens permet expressar sentiments, compartir idees i també velles paraules d'amor.

D'AMOR

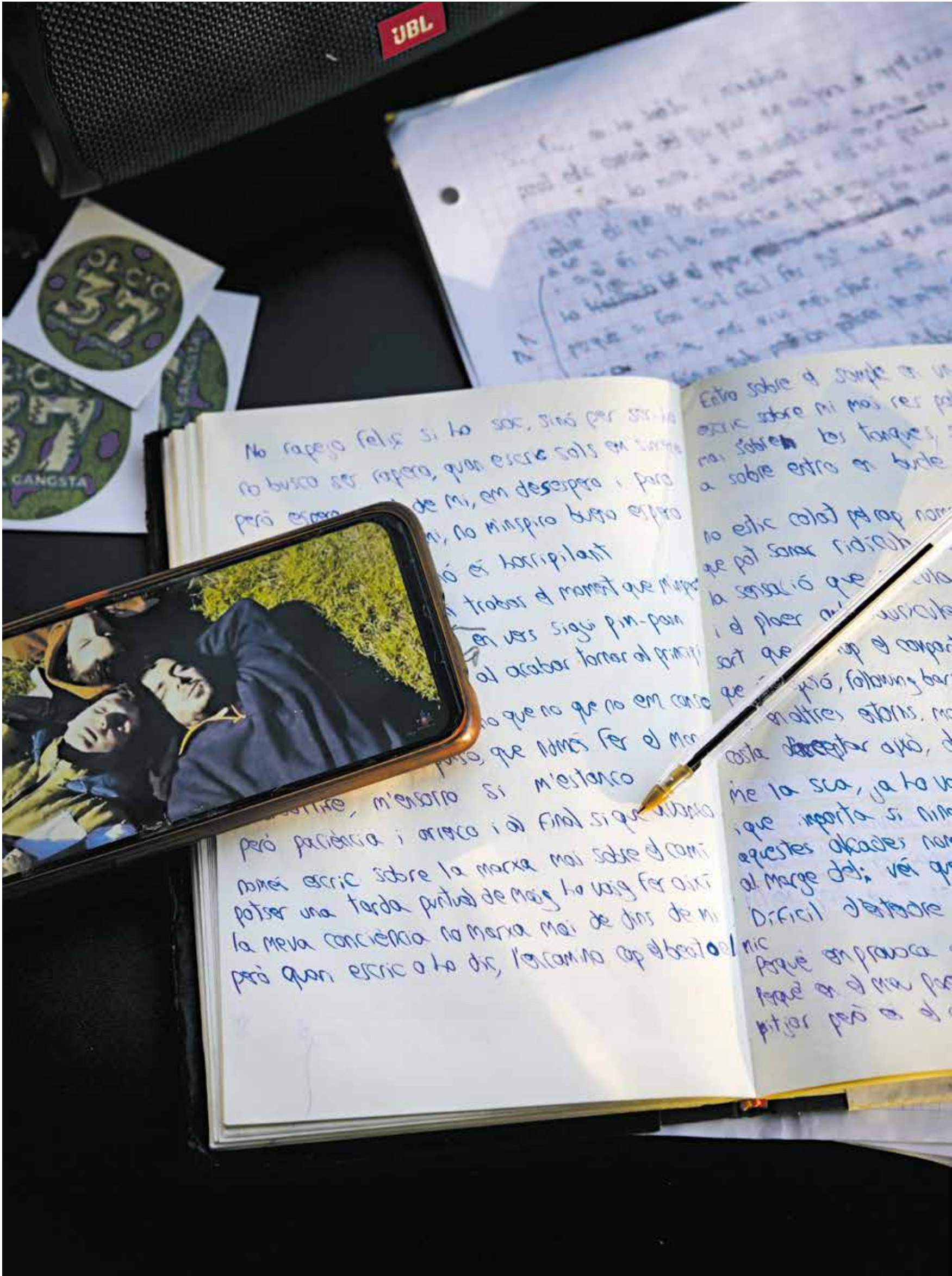
Fotos / Quim Pascual

PARAULES D'AMOR. Hem escollit aquesta cançó de Joan Manuel Serrat per apropar-nos a la llengua de signes. Interpretar a signes les emocions de les paraules d'una cançó és una tasca complexa però també plena de bellesa i poesia. Per fer-ho hem comptat amb la col·laboració de Clara Martí, Òscar Argemí, Miquel Garcia i la Coral Pas a Pas. Aquesta coral, que va néixer fa més de deu anys, és un referent a la vila amb tasques d'inclusió i per ser font de noves oportunitats per a les persones amb diversitat funcional del municipi. Treballa per donar visibilitat, per vèncer pors i per demostrar que la música i les paraules de les cançons ens apropen i ens igualen. Amb tots ells hem fet un vídeo interpretant la cançó i fent-la accessible amb llengua de signes.

Podeu veure el vídeo a:
[@femcastellar](#)

No sapo felix si ho soc, sinó per ser-ho
no busco ser rapera, quan escric sols en català
però escric de mi, em desespero i però
ni, no m'inspira busco esperar
no és horripilant
trobar el moment que m'inspira
en vers sigui pin-pain
al acabar tornar al principi
no que no que no em canso
passo, que només fer el meu
m'ensorto si m'estanco
però paciència i arrisca i al final si que arriba
només escric sobre la marxa mai sobre el camí
potser una tarda puntual de maig ho vaig fer així
la meua consciència no marxa mai de dins de mi
però quan escric a la dis, l'escric amb el beat al nic

Entro sobre el simple en un
escric sobre mi mai res pot
mai sobre les tonques,
a sobre entro en burle
no estic colat per rap només
que pot sonar ridícul
la sensació que
i el plaer que
sort que
que
en altres estoris. m'
costa d'acceptar això, d'
me la sca, ja ho ve
que importa si m'ins
aquestes ocasions només
al marge del; veí que
Difícil d'acceptar
Perquè en prauca
Perquè en el meu pas
pitjar però en el

Som Opció 37, un grup d'MCs de
Castellar del Vallès que fem rap
en català, des de la Cova Fonda
al més pur estil Rural Gangsta.
Format per MÇ (Marçal),
Udot (Albert) i Biet (Biel).

Text /
Opció 37
Foto /
Quim Pascual

L'ART DE MODULAR LA PARAULA

Vam començar a fer música de manera individual, perquè a cadascun de nosaltres ens va sortir la necessitat d'escriure rap per poder expressar el que sentíem o el que ens passava en aquell moment. El fet que fos rap i no un altre tipus de música, ve donat perquè és un estil que abans de fer-ne ja n'escoltàvem. Vam veure que podia ser una bona manera d'expressar de manera artística, ja que ens agrada el fet de crear així i considerem que no ho fem malament, de manera que això també ens impulsa a seguir. El Biel i l'Albert, que formaven part del mateix grup de col·legues, van descobrir que compartien aquesta afició per escriure versos i van decidir crear el grup. Amb el Marçal va ser un procés semblant, van descobrir que ell també feia rap per expressar-se i van proposar-li d'incorporar-se a Opció 37. Actualment, estem fent un disc amb Simón Sánchez com a productor. El disc es dirà Rural Gangsta, un concepte que representa el fet de fer rap fora de la metròpolis —com és més habitual— i fer-ne en un entorn més rural. El mes passat vam treure el primer single del disc, "El Semi", que està disponible a Spotify i a YouTube, entre altres plataformes.

Per a nosaltres la paraula és un mètode de comunicació. Les paraules omplen el món de sentit, donen a les coses una manera per dir-les perquè es facin reals. Però si aquesta utilitat comunicativa li afegeixes l'art, la paraula agafa un sentit encara més profund. Gràcies a la paraula expressada en forma de versos, ens permet comunicar-nos d'una manera més bonica i propera, ben diferent de quan tens una conversa quotidiana, perquè pots compartir d'una manera

més treballada i artística les emocions, sensacions, experiències i idees que en un moment concret vols transmetre als altres. Podríem dir que per nosaltres les paraules tenen un poder comunicatiu més gran perquè pots jugar de la manera que tu vols amb elles.

”

Lluís Duch era un antropòleg que deia que calia emparaular el món davant la crisi de paraules.

“

De manera que, a qui escolti les cançons (que són la peça final de combinació d'aquestes paraules ordenades i manipulades de manera molt concreta) li arribi i l'afecti. Amb el fet de rapejar, la llengua agafa un sentit més propi i pot agafar més sentit que quan és

simplement parlada o escrita. El fet que el que escrivim sigui en català, ve donat perquè és la llengua que utilitzem al nostre dia a dia i se'ns faria impossible fer-ho amb un altre idioma. Alhora creiem que és una reivindicació el simple fet de fer-ho en català, ja que la majoria de música és en anglès o en espanyol, així que estem mostrant-nos tal com som perquè és la llengua, la que forma part de les nostres vides.

La nostra inspiració literària ve sobretot de la música. Considerem que per fer rap abans n'has d'escoltar molt. És inevitable que els nostres referents siguin altres rapers que escriuen en català, com són Senyor Oca, At-Versaris o Poor Tràmit. Tot i això, musicalment també ens nodrim de molts artistes, com Abhi the Nomad, Vito, Las Ninyas del Corro, Notorious Big, Gata Cattana i Kendrick Lamar, entre d'altres. Pel que fa la poesia, també tenim referents com Josep Carner o Joan Vinyoli. La inspiració no només ens ve de l'art, sinó que també prové de les nostres experiències al dia a dia, tant les que són més transcendents com les més quotidianes, que ens generen idees o versos que de seguida intentem captar perquè no ens marxin del cap.

Lluís Duch era un antropòleg que deia que calia emparaular el món davant la crisi de paraules. És una mica el que sentim que fem nosaltres, escrivim versos per posar paraules al nostre món i així poder-lo expressar i transmetre als altres. En el nostre cas el rap i la cultura hip-hop és la manera que hem trobat per modelar les paraules a través de la música i poder expressar el nostre món d'una manera que ens agrada i que ha passat a ser una part important de les nostres vides. ▣

Mossèn Xavier Blanco va arribar l'any 2022 a la parròquia de Sant Esteve de Castellar procedent de la parròquia de Santa Maria de Caldes de Montbui.

El seu propòsit principal és fer conèixer Jesucrist tot vivint la vida del nostre poble i estar al costat de les persones que més pateixen, sempre oferint una mà estesa als creients i als no creients.

Text /

Mossèn Xavier Blanco

Foto /

Quim Pascual

LA PARAULA I LES PARAULES EN EL CRISTIANISME

Un dels fonaments de la fe cristiana és l'autorevelació de Déu, que s'ha comunicat a la humanitat, ha volgut ser conegut i ho ha fet mitjançant accions i paraules en la història. Aquestes paraules i accions van íntimament lligades les unes amb les altres, perquè les accions de Déu en el món confirmen i aclareixin el sentit de les seves paraules, i aquestes aclareixen el sentit de les seves accions.

Les paraules i accions de la història de la salvació són recollides en els llibres sagrats cristians que s'apleguen en el que coneixem com a Bíblia (que vol dir literalment 'llibres'). És una història de la relació de Déu amb el poble jueu i cristià; relacions en el marc d'un temps i un espai que s'allarga milers d'anys en diferents espais geogràfics: Palestina, Egipte, Babilònia, Grècia, Roma, etc.

Aquesta història distribuïda en diferents llibres comprèn diversos estils literaris: mites, llibres històrics, poesia, literatura sapiencial, gènere apocalíptic, litúrgic i d'altres. La Bíblia conté una extensa producció literària d'homes i dones al llarg del temps. Així, l'anomenada *Paraula de Déu* és alhora paraula divina i paraula humana. I per humana necessita sempre

”

La Bíblia conté un extens rang de producció literària d'homes i dones al llarg del temps. I és que l'anomenada Paraula de Déu és alhora paraula divina i paraula humana.

“

ser interpretada, estudiada, analitzada des de la fe i amb les ciències humanes: literàries, exegètiques, socials, històriques, etc.

Les sagrades escriptures, com hem vist, surten de la vivència de fe del poble creient, jueu o cristià, i per tant aquests texts han de ser interpretats per la mateixa comunitat creient. Perquè la interpretació de les escriptures ha de ser feta sota l'assistència del mateix Esperit que les va inspirar. És a dir, el Nou Testament nasqué de la vida de l'Església i pertoca a l'Església la seva interpretació i actualització.

Com ja hem dit, Déu al llarg de la història ha fet servir les paraules humanes per comunicar-se, i tanmateix la realitat de Déu no pot ser encabida totalment en paraules; per això en la plenitud del temps Déu envia el seu Fill únic, Jesucrist, la seva definitiva Paraula que és l'expressió plena de Déu: Una Paraula inesgotable i amorosa, sempre creadora de vida. I Déu ho ha dit tot en aquesta Paraula vivent. De fet és el que celebrem cada any per Nadal, i així en la missa d'aquell dia ens és proclamat en l'Evangeli: **“El qui és la Paraula s'ha fet carn i ha habitat entre nosaltres, i hem contemplat la seva glòria”** (Jn 1,14). ▢

MISSAL
ROMA

PREGUEM EL SENYOR
PREGARES DEL NO

PREGUEM EL SENYOR

SANTORAL

PARAULES PER LA LLIBERTAT

Després de més de quaranta anys de democràcia, la paraula *llibertat* és una paraula més en el nostre vocabulari. Una paraula que durant molt de temps va ser anhelada per tots aquells que no en podien gaudir. Avui, la llibertat és inherent a la nostra existència, forma part de nosaltres i del nostre sistema de viure i entendre la vida i la societat.

Però si mirem enrere no sempre ha estat així. L'any 1979, poc més de tres anys de la fi del règim franquista, la lluita per les llibertats encara era una conquesta per aconseguir en la societat del moment i no tothom estava d'acord que s'obris pas entre el poble.

Durant la Festa Major del 1979 s'estrenaven els nous gegants de l'Esbart Teatral de Castellar (ETC), el Sol i la Lluna, en una cercavila reivindicativa marcada per l'humor i la ironia, que no tothom va entendre o va voler entendre. La cercavila, que la setmana anterior s'havia dut a terme a Sant Feliu del Racó, ja havia fet parlar però, de moment, no havia anat a més.

La cercavila consistia en una paròdia, una processó sota palli en què les autoritats i els símbols de poder de l'etapa franquista apareixien representats amb capgrossos amb caps d'animals com la rata i l'ase, acompanyats per una comitiva de músics i pallassos que va recórrer els carrers de Castellar. L'activitat va comptar amb el beneplàcit de la Comissió de Festes i de l'Ajuntament, encapçalat per Miquel Pont, que van considerar la cercavila com una paròdia lícita i que es posicionava a favor de la llibertat d'expressió com a dret fonamental i inalienable.

Vuit dies després de la cercavila, el 17 de setembre, la Guàrdia Civil detenia quatre membres de l'Esbart per ordre de la Comandància de Barcelona després d'una denúncia anònima. Així, quatre persones en representació de l'ETC van haver de presentar-se a la Guàrdia Civil i van ser acusats de desacatament a l'autoritat i a la religió catòlica.

Els quatre joves van ser traslladats als jutjats de Sabadell i, després, al dipòsit de presos de la ciutat per ser interrogats; al cap de 72 hores van ser posats en llibertat provisional.

Les reaccions per part de la societat civil i l'Ajuntament van ser de suport total als joves malgrat el clima de confusió i incredulitat que es vivia a la vila. El 30 de setembre una mobilització multitudinària a la plaça Major, que va comptar amb la representació d'entitats i artistes locals però també d'arreu de la comarca, va fer empara a l'Esbart i als joves detinguts. Aquest suport es va manifestar en un mural allegòric sobre la llibertat d'expressió.

Fins a l'any 1982 i després d'un judici, els quatre protagonistes d'aquest fet no van rebre una sentència absolutòria.

En paraules de *Forja*, publicades el 29 de setembre del 1979 al setmanari, podem dir que **“en acció ciutadana, com en política, allò que cal dir i ara més que mai si volem un sistema democràtic autèntic, és que tots plegats aprenguem a conviure en pau i amb respecte mutu, única forma d'obtenir i fruit d'una autèntica llibertat”**.

Avui i sempre, fem de la llibertat la nostra bandera! ▣

Text /

Silvia Saiz

Foto /

Ajuntament de Castellar V.

DICCIONARI GENERAL DE LA LLENGUA MUDA

(aproximació a la unicitat)

Aquest diccionari no pretén, en cap moment, ser una alternativa al Diccionari general de la llengua catalana. Es tracta d'un divertiment, una alenada de evocacions lliures que airegen el cervell; paraules rebotant en l'humus del subconscient. No us el prengueu seriosament... a risc d'entrar en col·lapse. Gaudiu-lo, simplement.

a: conveniència en dir-la així i fer-la primera lletra.

a: barrejada, obertura i respir. Entremig, lligam a direcció.

àbac: color de marbre. *Se'n varen asseure dos, de monjos, posant-se respectuosament la caputxa.*

abacà: salutació al matí.

abacial: relatiu a *vacío* i solemne.

abadal: pertany al llenguatge de les salutacions.

També és un ocell de bec clar.

abadanar: acció d'estovar els coixins, abans dels àpats.

abadernar: acció d'estovar els coixins, al llindar de la porta, després dels àpats.

abadessa: femella de claustre.

abadia: salutació al sol per boca d'un abat.

abadiat: abat resolt.

abaixador: membre d'una abaixada. Penitent.

abaixadura: acció humana.

abaixament: sinònim d'*abaixadura*, però amb intel·ligència.

abaixar: acció d'Abaixà, tercer escolà de Mahoma.

Text /
Jordi Uyà

Concepte/edició/imatge_Carles Martínez Calveras, Quim Pascual.
Han col·laborat en ordre d'aparició_Jordi Uyà, Òscar Rocabert, Miquel Descot, Eloi Creus, Clara Martí, Òscar Argemí, Miquel García, Manel Macià, Opció 37, Mossèn Xavier Blanco, Sílvia Saiz, Jordi Batalla i Erika López.

Correcció de català: Natàlia Cerezo.

